gemeente Staphorst

Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 27-10-20
Agendapunt:
Kenmerk: ADV/20 - 14902
Zaaknr: Z35555
Datum voorstel: 18-09-20
Portefeuillehouder: Wethouder ing. L. Mulder
Informant: mevr. M. Brasjen-lans

Onderwerp: Begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024

Voorstel

1. De programmabegroting voor het jaar 2021 vast te stellen en het nadelig resultaat ad € 572.000 ten laste te brengen van de hiervoor bestemde reserve 'dekking nadelig begrotingssaldo 2020-2022';
2. De programmabegroting 2021-2024 voor de jaren 2022-2024 voor kennisgeving aan te nemen en te gebruiken als basis voor toekomstig beleid;
3. In te stemmen met de aanpassing van de volgende gemeentelijke belastingen:
    a. de onroerend zaakbelastingen te laten stijgen met 10%;
    Dit conform het voorstel bij de begroting 2020 om de OZB met 10% per jaar te verhogen t/m 2023. Het college heeft dit n.a.v. de motie 56 heroverwogen en stelt voor de stijging van 10% t/m 2023 in tact te laten.
    b. De toeristenbelasting te laten stijgen met € 0,10 per overnachting in 2021 en € 0,10 in 2022;
    c. de afvalstoffenheffing te laten stijgen met € 34;
    d. de rioolheffing te laten dalen met € 22.

Inleiding

Hierbij bieden wij u ter behandeling de programmabegroting 2021 aan, inclusief de meerjarenraming 2022 tot en met 2024 en de financiële onderbouwing voor het komende jaar aan.

Het doet ons goed te melden dat er flinke stappen naar een robuuste begroting zijn gezet. De begroting laat in 2021 en 2022 nog tekorten zien, maar vanaf 2023 is deze structureel sluitend. Daarbij hebben we opvolging gegeven aan de aanbevelingen vanuit de financiële scan van de provincie.

Landelijk is het beeld dat gemeenten er financieel niet goed voorstaan. Staphorst is één van de weinige gemeenten in Nederland die per saldo geen schuld hebben. Wel zag onze gemeente zich in de begroting voor 2020 voor het eerst sinds lange tijd geconfronteerd met tekorten. Naar aanleiding van de begroting 2020 hebben we daarom stevige ingrepen gedaan voor een financieel solide Staphorst.

De onzekere tijden, de teruglopende rijksbudgetten en de snelheid waarmee wijzigingen in deze budgetten op ons af komen zorgen ook in Staphorst, net als in alle andere gemeenten in Nederland, voor extra financiële uitdagingen. Wij voelen ons verantwoordelijk om enerzijds die sluitende meerjarenbegroting te presenteren. Maar ook voelen wij er niet voor om alles op slot te zetten. Daarom kiezen we ervoor om zorgvuldig door te bouwen aan onze ambities zoals we die hebben vastgelegd in het coalitieakkoord 'Samen voor elkaar. Coalitieakkoord 2018 – 2022.'

Realiseren ambities en speerpunten
De gemeente Staphorst blijft op veel gebieden investeren. We werken aan plannen voor de Stovonde en het gebied rond hotel Waanders. Met het ambitieplan Recreatie en Toerisme wordt ingezet op ontwikkeling van De Streek en het dynamische winkelhart van Staphorst. Maatregelen om vrachtverkeer over de Gemeenteweg door het centrum te weren zijn al ingegaan. Deze maatregelen samen zullen het dorpscentrum een flinke impuls geven qua economie en beleving.

Staphorst is al de op vier na duurzaamste gemeente van Nederland. In het collegeprogramma zijn stevige ambities op het gebied van Energie & klimaat te vinden. In 2030 wil Staphorst 49% procent van de energie uit hernieuwbare bronnen halen. We werken samen met de provincie aan een circulair energiegebied ten zuiden van Rouveen.

Staphorst pakt stevig door met het ontwikkelen van woningbouw en bedrijventerreinen. In 2021 worden de eerste kavels van de volgende woonwijk in de Slagen uitgegeven. In IJhorst wordt de locatie aan de Poeleweg ontwikkeld. Het bestemmingsplan kan naar verwachting eind 2020 worden vastgesteld, waarna de kavelverkoop start. Een volgende uitbreiding Rouveen-Zuid zal in 2021 aan de raad worden voorgesteld. Het komend jaar zal het bedrijventerrein De Esch IV van de grond komen.

We constateren dat we de afgelopen jaren al forse stappen hebben gezet naar het realiseren van de ambities uit het collegeakkoord. Daar gaan we ook in 2021 mee door. Elders in deze begroting vindt u speerpunten voor 2021 per programma benoemd, voortvloeiend uit de kernwaarden gezondheid, goed wonen, werkgelegenheid, duurzaamheid en financiële robuustheid.

Financiële beeld
Bij de totstandkoming van de begroting 2020 werd Staphorst geconfronteerd met tekorten, waarna een bezuinigingstraject is opgestart en is een zomernota 2020 opgesteld. Het doel hiervan was om de begroting robuuster te maken en de tekorten zoveel mogelijk weg te werken. Dit is gelukt! De tekorten zijn in alle jaren teruggebracht en het financieel perspectief is meerjarig vanaf 2023 weer positief.

De begroting 2021-2024 is "robuuster" gemaakt, dat wil zeggen dat diverse ambities t.a.v. nieuw beleid met een wettelijke grondslag (duurzaamheid, omgevingswet) financieel in de begroting zijn verwerkt . Ook is er budget in de begroting opgenomen voor toekomstige vervangingsinvesteringen en is het verwachte tekort op de algemene uitkering in de begroting verwerkt. In de jaren 2021 en 2022 hebben we de reserves nog nodig voor de dekking van het tekort, vanaf 2023 is het begrotingssaldo positief en ontstaat er weer ruimte.

In tegenstelling tot voorgaande jaren is het nieuw beleid niet meer via de lijst van investeringen zichtbaar gemaakt maar separaat via de categorie "nieuw beleid" in de begroting. De ambities voor nieuw beleid zijn opgenomen in de zomernota 2020 en tevens opgenomen in deze begroting (zie hoofdstuk "financiële hoofdlijnen"). Ter ondersteuning bij de afweging zijn de investeringen > € 100.000 per investering uitgebreid toegelicht (zie bijlagen). Via amendering heeft uw raad de mogelijkheid om over een specifiek onderwerp door middel van een afzonderlijk voorstel op een later tijdstip te besluiten. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de financiële verordening en geeft dit zowel ambtelijk als bestuurlijk een belangrijke efficiencywinst.

Het beleid in de afgelopen jaren om nieuwe beleidsambities te dekken uit reserves, is verleden tijd. Staphorst heeft nog een flinke reservepositie, echter deze is grotendeels gelabeld voor de dekking van bestaande kapitaallasten. De vrij beschikbare reserve is beperkt. Daarom is met ingang van de zomernota 2020 het volgende uitgangspunt gehanteerd als maatregel om een verdere verslechtering van de reservepositie te voorkomen:

Oud voor nieuw, de vrij besteedbare reservepositie mag niet verder verslechteren. Daarom moet nieuw beleid bekostigd worden uit bestaand beleid of bezuinigingen waarbij het uitgangspunt is dat de vrij beschikbare reservepositie niet verder mag verslechteren dan de stand ultimo de begroting 2020.

De aanbevelingen vanuit het rapport n.a.v. de financiële scan van de provincie zijn meegenomen in de opzet van de begroting 2021. Belangrijke uitgangspunten zijn het niet verder aantasten van de reservepositie en het robuuster maken van de exploitatiebegroting waarbij openstaande onderwerpen (zoals omgevingswet, duurzaamheid, dekking tekorten uit reserves) zoveel als mogelijk in de begroting zijn verwerkt.

Begrotingsresultaat 2021
De begroting voor 2021 sluit met een negatief saldo van € 572.000. De meerjarenraming 2022-2024 sluit in het jaar 2022 met een negatief saldo van € 64.000. Vanaf 2023 is het begrotingssaldo positief met in de jaarschijf 2023 een positief saldo van € 731.000 en in 2024 een positief saldo van € 834.000.

Belastingvoorstellen en -druk
Voorgesteld wordt om het komende jaar een aantal gemeentelijke belastingen en heffingen, naast het inflatiepercentage van 1,5%, aanvullend te verhogen. Het gaat samengevat om:

a. de onroerend zaakbelastingen te laten stijgen met 10%;
Dit conform het voorstel bij de begroting 2020 om de OZB met 10% per jaar te verhogen t/m 2023. Het college heeft dit n.a.v. de motie 56 heroverwogen en stelt voor de stijging van 10% t/m 2023 in tact te laten.
b. de toeristenbelasting te laten stijgen met € 0,10 per overnachting in 2021 en € 0,10 in 2022;
c. de afvalstoffenheffing te laten stijgen met € 34;
d. de rioolheffing te laten dalen met € 22.

De gemiddelde lastendruk inclusief inflatiecorrectie (1,5 %) per huishouden neemt komend jaar toe met € 40.

Beleid- en regelgeving
Op grond van de gemeentewet zijn gemeenten verplicht de begroting van het komende jaar vast te stellen en deze uiterlijk 15 november in te dienen bij de Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen
De negatieve resultaten van 2021 en 2022 worden verrekend met de Reserve dekking nadelig begrotingssaldo 2020-2022. De positieve resultaten van 2023 en 2024 worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Communicatie
Om de inwoners te informeren is in "de Staphorster" van 13 oktober een artikel over de gemeentebegroting gepubliceerd. Op 6 oktober heeft er een persbijeenkomst plaats gevonden, waarin de begroting is toegelicht.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken
De begroting en meerjarenraming is te raadplegen via de begrotingsapp (https://staphorst.begrotingsapp.nl/).

gemeente Staphorst

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

G.J. Kok MDR , burgemeester.

M. Kragting-de Groot , secretaris.